

PRAWO NATURALNE A ODPOWIEDZIALNE RODZICIELSTWO

W roku bieżącym 25. lipca przypada 50-ta rocznica wydania przez papieża Pawła VI encykliki „*Humanae vitae*”. Treść encykliki dotyczy problemu odpowiedzialnego rodzicielstwa i opiera się na prawie naturalnym, które Stwórca wpisał w naturę człowieka, stwarzając go na swój obraz i podobieństwo. Prawo naturalne jest więc wyrazem woli Boga i ma na celu nasze dobro, daje się też odczytać bez większych trudności przez rozum.

Istnieje duża różnica między naturą człowieka a naturą zwierzęcia, gdyż głównym celem natury zwierzęcia jest rozwój fizyczny, natomiast celem natury człowieka jest dobro moralne, opierające się na miłości. Prawo naturalne, dotyczące osoby-człowieka, jest niezmiennie. Zmieniają się bowiem obyczaje i prawa zewnętrzne, stanowione, ale podstawowe skłonności i mechanizmy natury ludzkiej są trwałe i pozostają te same przez wieki:

- Tekst z dokumentu soborowego „*Gaudium et spes*, 24’’: „*Człowiek bowiem ma w swym sercu wypisane przez Boga prawo, wobec którego posłuszeństwo stanowi o jego godności i według którego będzie sądzony. Sumienie jest najtajniejszym ośrodkiem i sanktuarium człowieka, gdzie przebywa on sam z Bogiem, którego głos w jego wnętrzu rozbrzmiewa*”.

- Słowa św. Jana Pawła II: „*Ponieważ prawo naturalne wyraża godność ludzkiej osoby i kładzie podwaliny jej fundamentalnych praw i obowiązków, jego nakazy mają znaczenie uniwersalne, jest ono zatem wiążące dla wszystkich ludzi*” (enc. *Veritatis splendor*, 51).

- Oraz: „*Żaden człowiek nie jest absolutem i żadna forma ludzkiego samostanowienia nie może być ustanawianiem praw czy zasad bytu, ale musi być ich wnikliwym, wiernym i przez to samo pokornym – odczytywaniem i realizacją*” (z przemówienia w Krakowie 07. 02. 1976).

- Papież Paweł VI: „*Człowiek bowiem nie zdoła osiągnąć prawdziwego szczęścia, do którego tęskni całą swą istotą, inaczej, jak zachowując prawa, wszczepione w jego naturę przez Najwyższego Boga*” (enc. *Humanae vitae*, 31).

Ogólnie można powiedzieć, że naturalne prawo moralne opiera się na podobieństwie człowieka do Boga. Św. Paweł pisze, że prawo to „*jest listem, napisanym nie atramentem, ale Duchem Boga żywego, nie na kamiennych tablicach, lecz na żywych tablicach serc*” (2 Kor 3, 3), „*prawo Ducha, który daje życie w Chrystusie Jezusie*” (Rz 8, 2).

Katechizm Kościoła Katolickiego podaje: „*Prawo naturalne, będące doskonałym dziełem Stwórcy, dostarcza solidnych podstaw, na których człowiek może wznosić budowlę zasad moralnych, kierujących jego wyborami*” (KKK, 1959).

Tak więc prawo naturalne dotyczy całej osoby ludzkiej, zarówno jej ducha jak i jej ciała, co odnosi się także do wspomnianego w tytule odpowiedzialnego rodzicielstwa, czyli obowiązku „*przekazywania życia, dzięki któremu małżonkowie stają się wolnymi i odpowiedzialnymi współpracownikami Boga-Stwórcy*” (Paweł VI, enc. *Hum. vitae*, 1). „*Rozum człowieka bowiem odkrywa w zdolności dawania życia prawa biologiczne, które są częścią osoby ludzkiej*” (tamże, 10).

Od samego początku Stwórca ustanowił małżeństwo, jako pierwsze prawo dla ludzi i obdarzył człowieka darem seksualności, która ma służyć płodności oraz dobru miłości małżeńskiej. W swojej mądrości ustalił Pan Bóg w organizmie każdej kobiety naprzemienne okresy płodności i niepłodności, umożliwiając tym samym małżonkom, przez poznanie

przebiegu tych okresów, stosowanie naturalnego planowania rodziny, zwanego obecnie raczej odpowiedzialnym rodzicielstwem. Choć reakcje seksualne zachodzą w ciele, jednak odpowiedzialną za wszelkie czyny seksualne jest osoba, a nie jej ciało, gdyż odpowiedzialną może być tylko istota obdarzona rozumem i wolną wolą.

Najbardziej znana naturalna metoda rozpoznawania płodności, zwana metodą objawowo-termiczną, opracowana jest naukowo, jest bardzo pewna i zdrowa i umożliwia małżonkom nie tylko rozumne planowanie poczęć, ale wpływa również na pogłębienie oraz umocnienie więzi małżeńskiej, a przez to na trwałość i harmonię całej rodziny. Ważne jest, że można ją stosować bezpiecznie też przy cyklach nieregularnych, po porodzie, w okresie karmienia dziecka oraz w okresie kobiecej premenopauzy. Okresy płodności trwają ok. 8-10 dni w każdym cyklu miesięczkowym, a reszta dni – to dni niepłodności. Metoda ta wymaga więc od małżonków pewnego opanowania się i systematyczności w prowadzeniu samoobserwacji, **„jednakże to opanowanie, w którym przejawia się czystość małżeńska, nie tylko nie przynosi szkody wzajemnej miłości, lecz wyposaża ją w nowe ludzkie wartości. Wymaga ono wprawdzie stałego wysiłku, ale dzięki jego dobroczynnemu wpływowi małżonkowie rozwijają w sposób pełny swoją osobowość, wzbogacając się w wartości duchowe”** (Paweł VI, Hum. vitae, 21). Wypowiedź św. Jana Pawła II: **„Tylko na tej drodze – naturalnego planowania rodziny – małżonkowie mogą pozostawać w harmonii z wartościami swego człowieczeństwa, w harmonii z prawami Stwórcy oraz z prawdą miłości małżeńskiej”** (z przemówienia w Rzymie 08.06.1984).

Naturalne metody odpowiedzialnego rodzicielstwa, to metody rozumnego kierowania swoją płodnością, co prowadzi małżonków do większej dojrzałości osobowej, a według Leonarda da Vinci **„im większy człowiek, tym większa jego miłość”**. Matka Teresa z Kalkuty mówiła, że **„naturalne planowanie rodziny jest samokontrolą z miłości”**. Pomaga ono w świadomym zaplanowaniu poczęcia upragnionego dziecka, co jest dla rodziców dużą radością, umożliwia też poczęcie w sytuacji trudności z zajściem w ciążę, ułatwia również odłożenie nieplanowanego poczęcia, gdy istnieją do tego ważne i rozsądne powody. **„Prawo naturalne, będące doskonałym dziełem Stwórcy, dostarcza solidnych podstaw, na których człowiek może wznosić budowlę zasad moralnych, kierujących jego wyborami”** (KKK, 1959). (Hum. vitae, 10). Tak więc rolą człowieka jest odczytać Boży plan, wpisany w strukturę jego **„Rozum człowieka bowiem odkrywa w zdolności dawania życia prawa biologiczne, które są częścią osoby ludzkiej”** osoby, gdyż w wypełnianiu tego planu tkwi prawdziwe dobro człowieka i jego rodziny.

Pan Bóg nie wymaga od człowieka niczego, co byłoby dla niego zbyt trudne lub co byłoby przeciwne ludzkiej naturze. Działanie sprzeciwiające się prawom natury człowieka jest bowiem równocześnie działaniem przeciwko samemu człowiekowi i wywołuje niepokój i napięcia w jego psychice. Człowiekowi temu brak jest pokory, gdyż pokora, to uznanie właściwego porządku istnienia, czyli uznanie prawdy, a godność rozumnych i wolnych osób może iść w parze tylko z prawdą. Chrystus powiedział: **„Kto spełnia wymagania prawdy, zbliża się do światła”** (J 3, 21), oraz: **„Ja jestem drogą i prawdą i życiem”** (J 14, 6). W kulturze Mezopotamii dwa tysiące lat przed Chrystusem jedno z przysłów mądrościowych brzmiało: *Kto chodzi drogami prawdy, ten rodzi życie.*

Oznacza to, że każdy akt małżeński, który jest zjednoczeniem z miłości dwóch osób, powinien być prawdziwy, czyli naturalny, zgodny z prawem natury a nie zafalszowany, co ma miejsce przy stosowaniu środków antykoncepcyjnych. Stosowanie antykoncepcji nie jest doskonaleniem ani leczeniem ciała ludzkiego, ale wręcz przeciwnie – jest jego okaleczaniem i szkodzi jego zdrowiu, rozdziela bowiem sztucznie dwa naturalne znaczenia aktu małżeńskiego, które Bóg Stwórca w organizmie człowieka złączył – oznaczanie jedności i oznaczanie rodzicielstwa. Płodność kobiety jest okresowa i dotyczy tylko kilku dni w miesiącu, natomiast okresy niepłodności są o wiele dłuższe. Ludzie stosujący antykoncepcję usiłują tłumaczyć swoje postępowanie szacunkiem dla płodności i ewentualnego nowego życia, jednak szacunek nie może być wyrażony przez agresję i gwałcenie płodności – hormonalne, mechaniczne czy operacyjne. Sztuczna ingerencja w naturalny ład aktu małżeńskiego pozbawia go nie tylko znaku rodzicielstwa, polegającego na złożeniu nasienia do pochwy, ale również zuboża i uszkadza wzajemną miłość, gdyż miłość należy się całej osobie. Jeżeli część osoby – w tym przypadku jej płodność – nie jest akceptowana ani szanowana, często wprost znienawidzona, wówczas prawda miłości jest zafalszowana.

Naturalne metody odpowiedzialnego rodzicielstwa umożliwiają parze małżeńskiej współżycie całkowicie naturalne, czego w gruncie rzeczy każdy człowiek pragnie. Daje to obojgu poczucie radości, że do siebie w pełni należą, że pozostają w harmonii z naturą, a zwłaszcza w harmonii z jej Stwórcą, co jest bardzo istotne dla człowieka – dziecka Bożego. Przy tym kobieta czuje się uszanowana przez ofiarność męża i okazuje mu to przez bardziej chętnie oddanie się, co mężowie zauważają i cenią.

Powyższe dowodzenia nie są tylko teorią. Są wzięte z życia i potwierdzone zjawiskiem, iż wśród małżeństw, stosujących w swym współżyciu metody naturalne, występuje tylko 2 – 5% rozwodów, podczas gdy w większych miastach Europy i USA rozpada się obecnie ok. 50% małżeństw, a nawet więcej.

Z rozważań tych wynika, że odpowiedzialne rodzicielstwo ma wpływ na stabilność i harmonię rodzin, a dobre rodziny są podstawą dojrzałości społeczeństwa i trwałości narodu. Prawdopodobnie dokładne zapoznanie wszystkich młodych ludzi z przebiegiem cykli płodności i niepłodności w organizmie kobiety oraz z zasadami naturalnych metod odpowiedzialnego rodzicielstwa, z ich skutecznością a także z ich bogatą i głęboką motywacją, mogłoby mieć pozytywny wpływ na poziom moralny całego społeczeństwa.

Jam jest Pan, twój Bóg,
puczający cię o tym, co pożyteczne,
kierujący tobą na drodze, którą krocysz.
O, gdybyś zważał na me przykazania,
stałby się twój pokój jak rzeka,
a sprawiedliwość twoja jak morskie fale. (Księga Izajasza 48, 17-18).

Opracowała : Dr Elżbieta Wójcik
Specjalista pediatrii,
Założycielka Instytutu Naturalnego Planowania Rodziny
wg metody prof. J. Roetzera INER Polska

DR ELŻBIETA WÓJCIK

jest założycielką Instytutu Naturalnego Planowania Rodziny wg metody prof. J. Rötzera INER Polska i od 1993 roku Przewodniczącą Rady Założycieli Instytutu, a także członkiem Rady Naukowej INER Polska.

W latach 70-tych dr Elżbieta wyjeżdża do Austrii, gdzie nawiązuje kontakt a następnie współpracuje w latach 1972 - 1992 z dr Josefem Rötzerem (1920-2010) Początkowo wzięła udział w kilkudniowym kursie metody objawowo – termicznej opracowanej przez Rötzera. Od tej pory rozpoczyna się stały kontakt Elżbiety z Profesorem. Uczestniczy ona w spotkaniach i kongresach. Zachwyty metodą, był tak duży, że Elżbieta po czterech latach pobytu w Wiedniu, rezygnuje z pracy w Klinice, by w całości poświęcić się krzewieniu metody Rötzera na gruncie lekarskim i duszpasterskim. Rozpoczynają się podróże między Polską i Austrią. W Wiedniu przez osiem lat prowadzi spotkania parafialne dla kobiet a co jakiś czas jedzie do Polski by przeprowadzić kursy metody Rötzera lub wygłosić wykład na tematy NPR.

W roku 1981 i 1982r. staraniem Elżbiety na zaproszenie Krajowego Duszpasterstwa Rodzin do Polski przyjechał prof. Rötzer i przeprowadził kursy swojej metody. Dzięki temu w Polsce pojawili się pierwsi nauczyciele metody Rötzera. Rok później powstało Stowarzyszenie o nazwie Instytut Naturalnego Planowania Rodziny wg. metody prof. J. Rötzera.

Arcybiskup Warszawski Ks. Kardynał Kazimierz Nycz przyznał Dr Elżbiecie Wójcik i osobiście wręczył medal: „Zasłużony dla Archidiecezji Warszawskiej”. podczas Mszy św. z okazji 20-lecia Instytutu INER, 19 października 2013 roku. Podczas konferencji jubileuszowej INER pt. „Małżeństwo i rodzina jutra”, także 19.X.2013 w Warszawie , dr Elżbieta Wójcik otrzymała specjalną nagrodę „Sapere auso” („Temu, który odważył się być mądrym”) jako przewodnicząca Rady Założycieli INER.

Dr Elżbieta Wójcik jest autorką wielu książek, m.in. :

1. Metody aktywizujące w pedagogice grup, (Kraków, 2018, Rubikon)
2. Naturalna regulacja poczęć: metoda objawowo-termiczna. Metoda objawowo –termiczna wg prof. J. Roetzera (2011, INER, 2013, Rubikon ,Elżbieta Wójcik)
3. Naturalne planowania rodziny (Rubikon)